

HIRSIZLIK AYETİNDEKİ “NEKAL”

N-K-L MADDESİ

İmran Akdemir

Ocak 2021

ثُمَّ الْجَحِيمَ صَلُّوهُ ﴿٦٩﴾ ثُمَّ فِي سِلْسِلَةٍ ذَرْعُهَا سَبْعُونَ ذِرَاعًا فَاسْلُكُوهُ ﴿٧٠﴾

69:31 - Sonra onu ılın sıcaklığın içine sürükleyip atın. 69:32 - Sonra kolunu, uzunluğu yetmiş arşın olan bir zincire katın.

CEHİM: Aşırı sıcak yer

SİLSİLE: Zincir

ZER'A: Kol

ذَرْعَتْ: Onun koluna vurdum. ذَرْعَتْ: Kolu uzattım. řu söz de bu anlamdadır. ذَرْعُ الْبَعِيرِ فِي سَبِيلِهِ: Deve adımlarını geniş attı. فَرَسٌ ذَرْبٌ وَذَرْوَعٌ: Uzun adım atan deve. مُذْرَعٌ: Beyaz kollu/bacaklı.

إِنَّ لَدَيْنَا أَنْكَالًا وَجَحِيمًا ﴿٧٣﴾

73:12 – şüphesiz, yanımızda **bukağılar** ve **cehim** (azabı) vardır.

CEHİM: Aşırı sıcak yer

ENKAL: (ođul) kelepçe, atın ağzına takılan demir gem, kovanın altına takılan bağlama halatı

نكل / N-k-l

Fiil olarak نَكَلَ عَنِ الشَّيْءِ Bir şeyi yapamadı, zayıf ve aciz kaldı demektir.

نَكَلْتُهُ bağladım, manasına gelir. Onun için نكل hayvanın bağıdır. Aynı zamanda gemin demiri anlamına da gelir. Çünkü her ikisi de hayvanı kontrol etmek için kullanılır. Çođulu, أَنْكَالٌ şekliindedir. Allah buyurur ki: إِنَّ لَدَيْنَا أَنْكَالًا وَجَحِيمًا Zira bizim yanımızda **bukağılar** var, bir **cehennem** var (73/ Müzemmil 12).

Kaynak: İsfahani, El 'Müfredat

sapmak , yanılmak , korkmak , çekinmek , imtina etmek [Genel]

kuvvetli at , denenmiş yiğit , büyük kova altına bağladıkları ip [Genel]

نَكَلٌ - وَنِكْلٌ - نَكْلًا وَنَكْلًا عَنِ

www.almany.com

Kuran'da 5 kez geçen "N-K-L"

1- فَجَعَلْنَاهَا نَكَالًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهَا وَمَا خَلْفَهَا وَمَوْعِظَةً لِّلْمُتَّقِينَ ﴿266﴾

2.66 – Bunu, elin arasını ve arkasını 'bağlayan (bir ceza)' ve takva sahipleri için de vazedilen (bir öğüt) kıldık.

فَقَاتِلْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ لَا تُكَلَّفُ إِلَّا نَفْسَكَ وَحَرِّضِ الْمُؤْمِنِينَ عَسَى اللَّهُ أَنْ يَكُفَّ

2- بِأَسِّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَاللَّهُ أَشَدُّ بَأْسًا وَأَشَدُّ تَنْكِيلًا ﴿484﴾

4:84 – Artık sen Allah yolunda savaş, kendinden başkasıyla yükümlü tutulmazsın. Müminleri de teşvik et. Umulur ki Allah, küfredenlerin zorluklarını püskürtür. Allah, zorlukta daha şiddetlidir, bağ atılmasında da daha şiddetlidir.

3- وَالسَّارِقُ وَالسَّارِقَةُ فَاقْطَعُوا أَيْدِيَهُمَا جِزَاءً بِمَا كَسَبَا نَكَالًا مِنَ اللَّهِ وَاللَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿58﴾

5:38 – Erkek hırsız ve kadın hırsız; ikisinin kazandıkları şeye karşılık Allah'tan 'bir kelepçelenme olarak' ellerini/güçlerini kesin. Allah güçlü olandır, hükmedendir.

4- إِنَّ لَدَيْنَا أَنْكَالًا وَجَحِيمًا ﴿73﴾

73:12 – Şüphesiz, yanımızda kelepçeli bağlamalar ve cehim (azabı) vardır.

5- فَقَالَ أَنَا رَبُّكُمُ الْأَعْلَى ﴿24﴾ فَآخَذَهُ اللَّهُ نَكَالَ الْآخِرَةِ وَالْأُولَى ﴿25﴾

79:24 – Ve (Firavun): "Sizin en yüce Rabbiniz benim." Dedi.

79:25 – Bu nedenle Allah, öncenin ve sonranın kelepçeli bağı ile onu tuttu.

Nekal kelimesinin geçtiği 5. sıradaki ayet Firavun ile ilgilidir. Ayette hem dünya hem ahirette azap ile yakalanacağı “ekheze” (tutma, yakalama) fiili ile belirtilerek “**dünyanın ve ahiretin bağı** ile **onu yakaladı**” denilmektedir. Bu Nekal’e yakalanma (azaba bağlanma) işi olduğu apaçık vurgulanarak birçok ayette belirtilmiştir. Bunlardan ikisi şöyledir.

فَعَصَى فِرْعَوْنُ الرَّسُولَ فَأَخَذْنَاهُ أَخْذًا وَبِيلاً

73:16 - Firavun elçiye isyan etti. Biz de onu pek vahim bir yakalama ile yakalayiverdik.

النَّارُ يُعْرَضُونَ عَلَيْهَا غُدُوًّا وَعَشِيًّا وَيَوْمَ تَقُومُ السَّاعَةُ أَدْخِلُوا آلَ فِرْعَوْنَ أَشَدَّ الْعَذَابِ

40:46 - Ateş; sabah akşam, onun üzerine sunulurlar. Kıyamet saatinin günü ise: "Firavun çevresini azabın en şiddetli olanına sokun" (denilecek).

Şimdi, 5:38 ayetindeki hırsızlık ayeti için yapılan birkaç meale bakalım:

وَالسَّارِقُ وَالسَّارِقَةُ فَاقْطَعُوا أَيْدِيَهُمَا جِزَاءً بِمَا كَسَبَا نَكَالًا مِنَ اللَّهِ وَاللَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ

Diyaret Meali:

5:38 - **Yaptıklarına** bir karşılık ve Allah'tan **caydırıcı bir müeyyide** olmak üzere hırsız erkek ile hırsız kadının ellerini kesin. Allah, mutlak güç sahibidir, hüküm ve hikmet sahibidir.

Ali Bulaç Meali:

5:38 - Hırsız erkek ve hırsız kadının, (çalıp) **kazandıklarına** bir karşılık, Allah'tan, **'tekrarı önleyen kesin** bir ceza' olmak üzere ellerini kesin. Allah üstün ve güçlü olandır, hüküm ve hikmet sahibidir.

Elmalılı Hamdi Yazır Meali:

5:38 - Hırsızlık eden erkek ve hırsızlık eden kadın sâbit oldu mu ellerini kesin, **kazandıklarına** cezaen Allahtan **kelepçek**, çünkü Allah azîzdir, hakîmdir

Yukarıdaki diyanet mealinde kazanç olan keseb kelimesi yapmak fiiliyle değiştirilmiş, kelepçe/bağ anlamındaki nekal ise “caydırıcı bir müeyyide” şeklinde yanlış çevirilmiş.

Ali Bulaç’ın mealinde kesb kelimesi doğru çevirilmişken, **nekal** kelimesi “tekrarı önleyen kesin” şeklinde yanlış çevirilmiş. Diğer meallerde de bunun benzeri hep yanlış çeviriler yapılmış. Hatta “nekal” için bazen “ibret” kelimesi kullanılarak ibretlik yanlış çeviriler yapılmıştır. Nekal kelimesinin yine arapça olan “İBRET” kelimesi ile takas edilmesi tümünden hatalıdır. (*)

Hamdi Yazır ise, her iki kelimeyi doğru çevirmiş fakat, cümleyi anlaşılabilir bir hale koymuş. Eğer “ellerini kesin”den sonra noktalı virgöl işareti konulsaydı cümle tam oturacaktı. Buna rağmen kelimelerin doğru çevirisi için Hamdi Yazır’ı tebrik etmek lazım.

(*) El-Müfredat, ABR (İbret) maddesi

عبر / A-b-r

عبر kelimesinin asıl anlamı, bir hâlden başka bir hâle geçmektir. عبور ise; ya yüzerek, ya geminin içinde, ya devenin üstünde ya da köprünün üzerinden suda geçmek anlamındadır. Bu anlamdan nehir kenarına عبْرُ النهرِ denir. Zira ya oraya gidilir veya oradan başka yere geçilir. Bu kökten gözyaşı anlamında عَبْرُ العَيْنِ sözü türetilmiştir.

عَبْرَة formu da دَمْعَة (gözyaşı damlası) gibidir. عَبْرُ سَبِيلٍ / Yolcu: عَبْرِي سَبِيلٍ: **Yolcu olan müstesna** (4/Nisâ 43). نَاقَة عَبْرُ أَسْفَارٍ: Yolculuk etmeye güç yetiren deve/Yolculukta güçlü olan deve. عَبْرَ الْقَوْمِ: Toplum öldü. Sanki onlar dünya köprüsünü geçmiş oldular. عَبْرَة, konuşanın dilinden dinleyenin kulağına havada geçen söz anlamındadır.

عَبْرِي ve عَبْرَة: Görünenin bilgisinden hareketle görünmeyene ulaşmak-

تیر: **إِنَّ فِي ذَلِكَ لَعِبْرَةً لِّأُولِي الْأَبْصَارِ**: Şüphesiz bunda, basiret sahipleri için gerçekten **bir ibret vardır** (3/Âl-i İmrân 13); **فَاعْتَبِرُوا يَا أُولِي الْأَبْصَارِ**: **Ey akıl sahipleri! İbret alın** (59/Haşr 2).

تعبير: Rüyaları yorumlamak anlamındadır. Rüya tabircisi, rüyaların zâhirinden içlerine doğru nüfuz eder: **يَا أَيُّهَا الْمَلَأُ أَفْتُونِي فِي رُؤْيَايَ إِن كُنْتُمْ لِلرُّؤْيَا تَعْبُرُونَ**: **Ey ileri gelenler; eğer rüya yorumlayabiliyorsanız şu benim rüyamın anlamını söyleyin** (12/Yûsuf 43). تعبیر kelimesi, تَأْوِيلٌ den daha dar anlamlıdır. Çünkü تَأْوِيلٌ kelimesi, hem rüya, hem başka şeylerin yorumu için kullanılır. Şi’ra yıldızına عبور denir. Onun bu şekilde isimlendirilmesi, geçip kaybolmasından dolayıdır. عَبْرِي: Nehrin kıyısında biten bitki. شَطْمُعْبَرٍ: Üzerine عَبْرِي bitkisinin bırakıldığı sahil.

Kötü Amelin Cezasında İlahi Genel Kural

Kuran'da belirtilen cezaların genel kaidesi, aynı **oranda (misliyle)** karşılık verilmesidir.

❁ ... **يُجْزَى** **إِلَّا مِثْلَهَا** ... ❁

40:40 - Kim bir kötülük işlerse, kendi mislinden başkasıyla ceza görmez...

❁ **يُجْزَى** **إِلَّا مِثْلَهَا** **وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ** ❁

6:160 - Kim bir iyilikle gelirse, kendisine bunun on katı vardır, kim bir kötülükle gelirse, onun mislinden başkasıyla cezalandırılmaz ve onlar haksızlığa uğratılmazlar.

❁ **جَزَاءُ** **سَيِّئَةٍ** **بِمِثْلِهَا** ... ❁

10:27 - Kötülükler kazanmış olanlar ise; her bir kötülüğün karşılığı, kendi misliyledir.

❁ **مِثْلُ** **فَجَزَاءُ** **مِثْلُ** **مَا قَتَلَ مِنَ النَّعَمِ** ... ❁

5:95 - Ey iman edenler, siz ihramlıyken avı öldürmeyin. Sizden kim onu kasıtlı olarak (taammüden) öldürürse, cezası, hayvandan öldürdüğünün bir benzeridir...

❁ **فَعَاقِبْتُمْ** **بِمِثْلِ** **مَا عُوْقِبْتُمْ** **بِهِ** **وَلَئِنْ صَبَرْتُمْ** **لَهُوَ** **خَيْرٌ** **لِلصَّابِرِينَ** ❁

16:126 - Eğer ceza verecekseniz, size verilen cezanın misliyle ceza verin ve eğer sabrederseniz, andolsun bu, sabredenler için daha hayırlıdır.

Şimdi, hırsızlık ayetinde geçen üç önemli kelimeyi ele alarak sıralayalım:

- 1- **KESEB:** Arapçada **بِمَا** "Bima" "o şeye ki, o şey nedeniyle" demektir. **كَسَبًا** Kesb ise kazanç demektir. Bu nedenle ayette **جَزَاءً بِمَا كَسَبَا** **ikisinin kazandıkları şeye karşılık** denmesinin sebebi, hırsızlıktan elde edilen kazanç oranında bir ceza verilmesi olarak anlaşılmaktadır. Yani hırsızlık nedeniyle bir kazanç değerinin olması gerekir.

Her malın habersiz alınarak elde edilmesi bir hırsızlık eylemi değildir. Sırf açlığını gidermek için bakkaldan alınan bir yumurta ile bankaları çalıp hortumlayanların eylemi kazanç (kesb) yönünden birbirine denk olmaz. (Belki açlık nedeniyle ekmek-peynir çalanın yerine, infak sistemini görmezden gelen ve onu bu fiili işlemeye mahkum eden toplum cezalandırılmalıdır!) Hırsızlığın hırsızlık sayılabilmesi için ayette geçen "keseb" kelimesi önem kazanır. Yani hırsızlıkta bir "kazanç" gayesi mevcuttur. "Cezaen bima" ibaresinin tam karşılığı ise, "o kazandıkları şeye karşılık" demektir. Demek ki kazanç elde edilerek yapılan hırsızlıkta verilecek cezalar kazanca göre bir mukayese yapılarak verilmelidir. Bu cezalar müebbet kadar gider mi bilemem fakat, sonraki ayette eğer kendilerini bu karanlıktan kurtarıp onarırlarsa bu suçluların bağışlanmaları vurgusu yapılmaktadır. Ayette geçen "eslaha" kelimesi bozulan bir sistemin onarılarak tekrar normal işleyişine geri sokulması demektir.

5:39 - Ancak kim işlediği zulümden sonra tevbe eder ve (davranışlarını) düzeltirse, şüphesiz Allah onun tevbesini kabul eder. Muhakkak Allah, bağışlayandır, esirgeyendir.

- 2- **NEKAL:** Bu ceza Allah tarafından belirlenen bir kelepçelenme cezasıdır.
- 3- **EYD:** kelimesi her zaman "el" anlamında kullanılmaz.

ADE veya EYD

إصْبِرْ عَلَىٰ مَا يَقُولُونَ وَاذْكُرْ عَبْدَنَا دَاوُدَ ذَا الْأَيْدِ إِنَّهُ أَوَّابٌ

38:17 - Sen onların söylediklerine karşı sabret ve bizim **GÜÇ** sahibi kulumuz Davud'u hatırla; çünkü o, (Allah'a) yönelen biriydi.

Ayette geçen **ze-l eyd** güç sahibi demektir. Eğer bu ayette eyd kelimesi “el” olarak anlaşılrsa Davut Peygamberin “güç sahibi” olma özelliği gider. Çünkü herkesin el’i vardır.

Eyd kelimesinin etimolojik kök anlamı “el” demek değildir. Kuvvet/güç/kudret anlamındadır. Yapılan işin ellerle gerçekleşmesinden dolayı bu isim zaman içerisinde güç kullanma organı olan eli tanımlamak için de kullanılır hale gelmiştir.

E-y-d / أَيْدٍ

Yüce Allah: *Seni Rûhu'l-Kudus ile destekledik* (51/Mâide 110) buyurmuştur; âyette geçen *أَيْدُكَ*, büyük kuvvet anlamında olan *أَيْدٍ* mastarından türetilmiş kalıbındadır.

Ayrıca Allah buyurur ki: *وَاللَّهُ يُؤَيِّدُ* Allah dilediğini yardımı ile destekler (3/Âl-i İmrân 13); yani: Desteğini artırır. *أَيْدُهُ* fiili, tıpkı *بَعَثَهُ أَبِيعَهُ بَيْعًا* fiili gibidir. *أَيْدُهُ* fiili ise, bunun teksir kalıbıdır. Allah buyurur ki: *Göğü de biz kudretimizle bina ettik* (51/Zâriyât 47). Gücü kuvveti olmak anlamında *أَيْدٍ* de denir. Bu açıdan büyük işe de *مُؤَيِّدٌ* adı verilmiştir.

آءَ - أَيْدَاءُ - آءَا - قَوَى
Kuvvetli, dayanıklı olmak.

يَقَالُ : الكَيْدُ أَلْبَعُ مِنَ الْأَيْدِ أَيْ مِنَ الْقُوَّةِ وَالشَّدَّةِ .
Te'yid etmek.

أَيْدٍ تَأْيِيدًا : قَوَاهُ بِالْأَيْدِ
Kuvvetlendirmek. Doğrulamak. Yardım etmek.

أَيْدٍ مُؤَيِّدَةً ، أَيْدَاهُ : قَوَاهُ
Kuvvetlendirmek.

أَيْدٍ أَيْدَاءً : آءَ
Sağlamlaşmak. Kuvvetli olmak. **تَأْيِيدًا : تَقَوَى**

الْأَيْدُ :
Kuvvetlendirme aleti. Hava. Geçit
vermeyen dağ. Sığınak. Çok deve. Çok insanlar.

أَيْدُ الْجَيْشِ :
Askerin sağ kolu veya sol kolu.

الْأَرْءُ ، الْأَيْدُ :
Kuvvet.

فِي الْقُرْآنِ الْحَكِيمِ : (الدَّارِيَاتُ - ٤٧)
وَالسَّمَاءَ بَنَيْنَاهَا بِأَيْدٍ .
«Göğü gücümüzle biz kurduk.»

الْأَيْدُ : الْقَوَى الشَّدِيدُ
Kavi. Güçlü. Kuvvetli.

الْمُؤَيِّدُ جَ مَا وَرُدَّ سَمَائِدُ :
Büyük olay. Felâket. Musibet.

5:38 ayetinde iki varlıktan bahsedilir; erkek hırsız ve kadın hırsız. İkişile ilgili zamirler de tesniye (ikil) şeklinde iki kelime ile bitişerek geçer. Bunlar “keseba” ve “eydiyehuma”dır. **Keseba** ikisinin kazancı demek iken, **eydiyehuma** “ikisinin elleri” şeklinde çoğul formda geçer. Keseba tesniyesinde sorun yok, fakat eydiyehuma kelimesinde bir sorun var. Çünkü çoğul forma göre her birinin en az üçer eli olmalıdır. Ayette fiziki el kesme kastı olsaydı, en az üç eli ifade eden “eydiyehuma” yerine “yedahuma” (ikisinin iki elini) veya “feqtau ihda min yedahuma” (ikisinden birer eli kesin) şeklinde olmalıydı. Ayette çoğul olarak geçen eller kelimesi nedeniyle erkek hırsız ile kadın hırsızın üçer eli olmadığından bu kelimenin nesne olarak değil, soyut anlamda etimolojik (asıl) anlamı olan güç/kuvvet/kudret şeklinde ifade bulmalıdır.

5:38 – Erkek hırsız ve kadın hırsız; ikisinin kazandıkları şeye karşılık Allah'tan 'bir kelepçeli bağlama olarak güçlerini kesin. Allah güçlü olandır, hükmedendir.